

Новине у јуриспруденцији Врховног суда Републике Српске

Припремила: Тања Милетић, Врховни суд Републике Српске

Увод

За овај број часописа из богате праксе Врховног суда Републике Српске издвојено је шест одлука. У тим одлукама су изражени ставови о одређеним правним питањима који су од значаја за јединствену примјену закона. Ради се о сљедећим одлукама: 71 0 К 294759 21 Квлз, 87 0 К 025793 20 Кжж, 71 0 П 308 262 21 Рев, 92 0 П 052570 21 Рев, 11 0 У 024672 20 Увп и 11 0 У 025275 20 Увп.

Предмет 71 0 К 294759 21 Квлз – Кривично дјело Омогућавање уживања опојних дрога: члан 208 став 2 у вези са чланом 123 став 1 тачка 8 Кривичног законика Републике Српске

Чињенице и наводи из захтјева за заштиту законитости

Првостепеном пресудом оглашен је кривим оптужени да је починио у стицају два кривична дјела Омогућавање уживања опојних дрога из члана 208 став 1 Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 64/17 и 15/21; надаље: КЗРС-а), па му је суд за свако од наведених кривичних дјела утврдио казну затвора у трајању од по једну годину, те изрекао јединствену казну затвора у трајању од једне године и осам мјесеци.

У поступку по жалби другостепени суд је одбио као неосновану жалбу бранилаца оптуженог и потврдио првостепену пресуду.

Против правоснажне другостепене пресуде захтјев за заштиту законитости (надаље: захтјев) су поднијели браниоци осуђеног, због повреде кривичног закона из члана 312 став 1 тачка г) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 53/12 до 15/21; надаље: ЗКПРС-а), с приједлогом да Врховни суд Републике Српске уважавајући захтјев укине нижестепену пресуду и предмет врати на поновно суђење првостепеном суду. Захтјевом се указује да су нижестепени судови починили повреду кривичног закона у наведеном облику на начин што су радње осуђеног правно квалификовали као стицај два основна облика кривичног дјела Омогућавање уживања опојних дрога из члана 208 став 1 КЗРС-а, иако чињење осуђеног описано у изреци првостепене пресуде представља квалификовани облик основног кривичног дјела из става 2 члана 208 КЗРС-а, па како је оптужница ОЈТ Бањалука која је садржавала неправилну правну квалификацију дјела (стицај два кривична дјела у основном облику) потврђена од стране судије за претходно саслушање, то се иста није више могла вратити на исправак и суд је био у обавези да радње осуђеног квалификује као једно кривично дјело из члана 208 став 1 КЗРС-а.

Одлука

Врховни суд Републике Српске налази да се основано захтјевом указује да је побијаним правоснажним пресудама повријеђен кривични закон из члана 312 став 1 тачка г) ЗКПРС-а

тима што је у погледу кривичног дјела које је предмет оптужбе примијењен закон који се није могао примијенити. Наиме, једна од алтернативно прописаних радњи извршења кривичног дјела Омогућавање уживања опојних дрога из члана 208 став 1 КЗРС-а представља давање на уживање опојне дроге неком лицу, а када се ова радња врши у односу на више лица то представља тежи (квалификовани) облик кривичног дјела Омогућавање уживања опојних дрога прописан у ставу 2 наведене законске одредбе. Појам „више лица“ према одредби члана 123 став 1 тачка 8 КЗРС-а значи најмање два лица, а како из чињеничног описа дјела у изреци првостепене пресуде произлази да је осуђени критичног догађаја опојну дрогу *Cannabis Sativa L* дао на уживање лицима Е.Б. и З.Ж., овај Суд налази да су такве његове радње погрешно правно квалификоване као стицај два кривична дјела Омогућавање уживања опојних дрога из члана 208 став 1 КЗРС-а, јер околност да је наведени облик радње извршења дјела предузет према два лица представља квалификаторну околност тежег облика овог кривичног дјела прописану у ставу 2 исте законске одредбе, па је тиме искључена могућност да се свака од тих радњи осуђеног (давање на уживање опојне дроге) предузета појединачно у односу на наведена лица квалификују као засебно кривично дјело Омогућавање уживања опојних дрога у основном облику прописаном у ставу 1 члана 208 КЗРС-а, а слиједом тога нема мјеста ни примјени одредби о стицају при изрицању казне.

Ради тога овај Суд налази да је првостепени суд, када је слиједећи правну квалификацију дјела из потврђене оптужнице окружног јавног тужиоца радње осуђеног чињенично описане у изреци првостепене пресуде правно оквалификовао као два кривична дјела из члана 208 став 1 КЗРС-а, те приликом изрицања казне примијенио одредбе о стицају кривичних дјела из члана 56 став 2 тачка 3 КЗРС-а и изрекао јединствену казну од једне године и осам мјесеци, учинио повреду кривичног закона из члана 312 тачка г) ЗКПРС-а у вези с одредбама члана 208 став 1 КЗРС-а и члана 56 став 2 тачка 3 истог Закона, јер је у погледу кривичног дјела које је предмет оптужбе примијенио закон који се не може примјенити. Исту повреду кривичног закона учинио је и другостепени суд јер није отклонио наведену повреду закона на коју се указивало у жалби браниоца на првостепену пресуду.

По оцјени овог Суда, правилном примјеном закона у околностима конкретног случаја, а имајући при томе у виду принципе садржане у одредби члана 294 ЗКПРС-а (везаност пресуде за оптужбу) и одредби члана 321 ЗКПРС-а (забрана *reformatio in peius* / преиначења нагоре), радње оптуженог могу бити правно квалификоване једино као једно кривично дјело Омогућавање уживања опојних дрога из члана 208 став 1 КЗРС-а. Ради тога је Врховни суд Републике Српске, усвајајући захтјев, преиначио правоснажне пресуде у погледу правне квалификације кривичног дјела тако што је противправне радње осуђеног за које је оглашен кривим правоснажним пресудама правно квалификовао као једно кривично дјело из члана 208 став 1 КЗРС-а, те га за то дјело осудио на казну затвора у трајању од 1 (једне) године.

Предмет 87 0 К 025793 20 Кжж – Пресуда којом се оптужени ослобађа оптужбе: члан 298 тачка а) Закона о кривичном поступку Републике Српске

Чињенице и жалбени наводи

Првостепеном пресудом оглашен је кривим оптужени због кривичног дјела Насилничко понашање из члана 362 став 1 Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 64/17; надаље: КЗРС-а) за које му је изречена условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 3 (три) мјесеца и истовремено одређено да се та казна неће извршити уколико у року од једне године од дана правоснажности пресуде не учини ново кривично дјело.

Другостепени суд је поводом жалбе браниоца оптуженог, а по службеној дужности, преиначио првостепену пресуду тако што је оптуженог на основу члана 298 тачка а) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 51/12 до 66/18; надаље: ЗКПРС-а) ослободио оптужбе да је починио кривично дјело из члана 362 став 1 КЗРС-а, уз образложење да у чињеничном опису диспозитива оптужнице није садржана радња извршења кривичног дјела у виду вршења насиља с посљедицом значајнијег угрожавања спокојства грађана, коју радњу и посљедицу оптужница сугерише као једну од алтернативно прописаних у диспозицији кривичног дјела из члана 362 став 1 КЗРС-а.

Против те пресуде жалбу је изјавио окружни јавни тужилац због повреде кривичног закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, с приједлогом да Врховни суд Републике Српске жалбу уважи, побијану пресуду укине и одреди одржавање претреса пред другостепеним судом или побијану пресуду преиначи, оптуженог огласи кривим и осуди по закону.

Одлука

Врховни суд Републике Српске је – имајући у виду да је законски основ по коме је донесена побијана пресуда садржан у одредбама члана 298 тачка а) ЗКПРС-а и манифестује се у томе да дјело које је предмет оптужбе није кривично дјело (према чињеничном опису дјела у диспозитиву оптужнице) – закључио да су ирелевантни аргументи жалбе засновани на тврдњи да је чињенично стање погрешно или неправилно утврђено. Ово из разлога што доношење ослобађајуће пресуде по основу члана 298 тачка а) ЗКПРС-а обавезује суд да у образложењу пресуде наведе разлоге за такав закључак, прецизирањем на јасан и недвосмислен начин који елементи бића кривичног дјела нису садржани у чињеничном опису диспозитива оптужнице. При томе се суд у образложењу пресуде не бави оцјеном доказа с аспекта утврђивања постојања чињеница од одлучног значаја које структуришу елементе бића кривичног дјела које је предмет оптужбе, јер би таква структура образложења ослобађајуће пресуде била нужна да је та пресуда донесена по основу из тачке в) истог законског прописа, који се огледа у томе да није доказано да је оптужени починио кривично дјело за које је оптужен. Дакле, основ за доношење ослобађајуће пресуде по тачки а) наведене законске одредбе представља такав чињенични опис дјела у диспозитиву оптужнице из кога произлази да се не ради о кривичном дјелу, док ће суд ослобађајућу пресуду по тачки в) исте законске одредбе донијети када из чињеничног описа диспозитива оптужнице произлази да је оптужени починио кривично дјело, али да докази изведени на главном претресу не дају основа за закључак да је својим радњама оптужени остварио сва битна обиљежја описаног кривичног дјела.

С обзиром на наведено, те налазећи да нема мјеста ни приговору жалбе заснованом на тврдњи да је побијаном пресудом повријеђен кривични закон, овај суд је жалбу окружног јавног тужиоца одбио као неосновану.

Предмет 71 0 П 308 262 21 Рев – Застарјелост потраживања даваоца кредита: чланови 372 и 373 Закона о облигационим односима

Чињенице и ревизиони наводи

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужиоца да се тужени обавезе да му по основу уговора о кредиту исплати износ од 8.463,36 КМ, и то на име главног дуга износ од 8.000,00 КМ, са законском затезном каматом, и на име уговорене камате износ од 463,36 КМ.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је између даваоца кредита (давалац кредита је уступио своје потраживање тужиоцу из ове парнице) и туженог 11.07.2013. године закључен уговор о кредиту на 18 мјесеци с ефикасном каматном стопом од 16,18%, да се прималац кредита (тужени) обавезао да ће редовно отплаћивати кредит у ануитетима, поштујући динамику отплатног плана који је саставни дио уговора, те да према одредби члана 8 уговора давалац кредита има право да прије истека уговореног рока за поврат кредита једнострано раскине уговор и одмах захтијева исплату цјелокупног дуга заједно с припадајућим каматама и трошковима, уколико прималац кредита касни с отплатом кредита. Налазећи да се на предметно потраживање има примијенити застарни рок из одредбе члана 372 Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ” бр. 29/78 до 57/89 и „Службени гласник Републике Српске” бр. 17/93 до 74/04; надаље: ЗОО), као и да је протекао рок од пет година од дана закључивања уговора (11.07.2013. године), односно доспјелости прве рате (11.08.2013. године) до 20.06.2019. године (датум подношења тужбе), те да је сагласно одредби члана 373 ЗОО-а застарјело и само право, првостепени суд је закључио да је основан истакнути приговор застарјелости потраживања, па је тужбени захтјев тужиоца у цијелости одбио.

Одлучујући о жалби тужиоца, цијенећи да одлука првостепеног суда о истакнутом приговору застарјелости потраживања није правилна јер се ради о потраживању из уговора о кредиту које застарјева у застарном року од десет година (на основу одредбе члана 371 став 1 ЗОО-а), који застарни рок рачунајући од датума доспијећа последње рате па до подношења тужбе није протекао, другостепени суд је жалбу прихватио и првостепену пресуду преиначио тако што је захтјев тужиоца усвојио и туженог обавезао на плаћање захтјеваног дуга.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одлука

С обзиром на вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде, ревизија у овом предмету није дозвољена. Међутим, како је тужени у смислу члана 237 ставке 3 и 4 Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске”, бр. 58/03 до 61/13; надаље: ЗПП) предложио да се ревизија дозволи, Врховни суд Републике Српске је удовољио том приједлогу у циљу обезбјеђења јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, налазећи да се остварио разлог наведен у одредби члана 237 став 3 тачка 2 ЗПП-а, односно јер је другостепени суд одлучио супротно заузетим ставовима овог ревизионог суда број 118-0-СуI-21-000 144 са сједнице Грађанског одјељења од 23.09.2021. године, у вези питања застарјелости потраживања када је у питању отплата кредита у ратама (ануитетима), а ради се о питању чије рјешавање утиче на доношење законите и правилне одлуке, не само у овом спору, него и у другим споровима ове врсте.

Ревизиони суд налази да, супротно схватању другостепеног суда, првостепени суд није погријешио када је одбио тужбени захтјев, налазећи основаним истакнути приговор застарјелости предметног потраживања. Имајући у виду одредбе члана 361 став 1, те чланова 362, 371, 372 и 373 ставке 1 и 2 ЗОО-а, те да је у конкретном случају несумњиво уговорено ануитетно враћање кредита (у једнаким унапријед одређеним износима којима се плаћа и главница и камата), а да давалац кредита није користио своје право из тачке 8 уговора о кредиту и није раскинуо уговор због неплаћања доспјелих ануитета од првог доспјелог ануитета до доспијећа задње рате, односно истека уговора, и по оцјени овог Суда, као и првостепеног суда, између дана доспјелости најстаријег неиспуњеног потраживања послје

којег дужник није вршио давања (август 2013. године, према ануитетном плану) и дана подношења тужбе (20.06.2019. године) протекао је рок од пет година из члана 373 став 3. ЗОО-а, па је тиме цјелокупно потраживање у застари. Наиме, протеком рока од 18 мјесеци на који је кредит одобрен, односно протеком рока за плаћање последњег ануитета (05.01.2015. године) цјелокупни износ кредита који није враћен доспио је на наплату. Међутим, до тада су раније доспјели ануитети, за чију наплату је протекао рок од три године (члан 372 ЗОО-а), већ били у застари, а изгубљено је право на наплату и осталих, касније доспјелих ануитета (као будућих давања), јер је од задњег неплаћеног ануитета (август 2013. године) до утужења (20.06.2019. године) протекао рок од пет година (члан 373 ЗОО-а).

Из наведених разлога, овај Суд је закључио да није правилно правно схватање другостепеног суда да се у конкретном случају рок застарјелости рачуна примјеном одредбе члана 371 ЗОО-а јер би примјена ове законске одредбе дошла у обзир само у случају да је давалац кредита, односно тужилац, због неплаћања доспјелих ануитета раскинуо уговор о кредиту, када би стекао право да тражи исплату цијелог дуга одједном, а тужени изгубио погодност да кредит отплаћује у ратама. Такво правно схватање је већ заузео овај Суд на сједници Грађанског одјељења одржаној 23.09.2021. године. Како се ревизионим наводима основано указује на неправилну примјену наведене законске одредбе, то је овај Суд ревизију усвојио и другостепену пресуду преиначио на начин да је одбио жалбу тужиоца и првостепену пресуду потврдио.

Предмет 92 0 П 052570 21 Рев 2 – Трошкови потребни за вођење парнице: члан 387 Закона о парничном поступку

Чињенице и ревизиони наводи

У овој парници тужилац тужбеним захтјевом тражи да му тужени надокнади нематеријалну штету узроковану саобраћајном незгодом коју је скривио осигураник туженог. Првостепеном пресудом обавезан је тужени да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете, исплати укупан износ од 40.906,00 КМ, са законском затезном каматом од 22.11.2018. године и да му надокнади трошкове парничног поступка, у износу од 10.761,00 КМ, док је другостепеном пресудом жалба туженог дјелимично уважена и првостепена пресуда преиначена у дијелу одлуке о законској затезној камати, тако да законска затезна камата на досуђени износ нематеријалне штете почиње тећи од дана доношења пресуде, док је у преосталом дијелу жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Ревизијом тужени побија другостепену одлуку у дијелу којим је одлучено о накнади штете на име душевне боли због умањења животне активности и због наружености, те указује и да одлука о трошковима поступка није правилна.

Одлука

Одлучујући о предметној ревизији, Врховни суд Републике Српске је нашао да иста није основана, осим у дијелу којим се оспоравају нижестепене пресуде у погледу одлуке о трошковима поступка, ради чега је ревизија туженог дјелимично усвојена и нижестепене пресуде преиначене у том дијелу.

Када је у питању правилност примјене одредаба Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске”, бр. 58/03 до 61/13; надаље: ЗПП) које се односе на трошкове поступка и њихову висину, те који трошкови улазе у структуру укупних трошкова који падају на терет противне странке, овај Суд закључује да је у конкретном случају одлука о

трошковима поступка правилна само у дијелу који се односи на износ трошкова који би се признали адвокату у сједишту суда, што представља овом одлуком досуђени износ од 8.613,00 КМ, односно да тужиоцу не припада право на накнаду трошкова насталих ангажовањем адвоката из другог града, који се огледају у трошковима путовања на релацији Сарајево – Власеница (износ од 528,00 КМ) и трошковима накнаде за вријеме – одсуство из канцеларије – које премашује вријеме које би и адвокат из Власенице утрошио на одржаним рочиштима (износ од 1.620,00 КМ).

Досудити и трошкове које је имао пуномоћник адвокат из другог града (због путовања и потрошеног дужег времена за долазак и присуство на рочиштима), како су то урадили нижестепени судови, значило би да они неосновано терете противну странку. Ово због тога што се ради о трошковима који настају унутар односа између адвоката и клијента и тај се однос не може рефлектовати на повећане издатке противне странке мимо издатака које би имао адвокат у сједишту суда. При томе је значајно рећи да о трошковима поступка одлучује суд и досуђује само оне трошкове који су нужни (члан 387 ЗПП-а) па иако адвокат, у случају када обавља послове изван сједишта адвокатске канцеларије, има право на накнаду трошкова за превоз, на дневницу и на накнаду за вријеме, то су трошкови који се уговарају између адвоката и странке коју заступа, док о оправданости тих трошкова, који би се ставили на терет друге стране, одлучује суд. То не значи да стварни трошкови заступања адвоката који се уговарају између адвоката и клијента истовремено обавезују и противну странку у истом износу, што произилази и из Кодекса етике адвоката Адвокатске коморе Републике Српске, јер је адвокат дужан упозорити своју странку да трошкови одмјерени од стране суда на терет противника могу бити мањи од трошковника који је испостављен странци коју он заступа.

Није спорно да пуномоћ коју је тужилац дао адвокату представља једностранни правни посао којим га је овластио да у његово име и за његов рачун обави одређени правни посао и да, према томе, пуномоћ представља екстерно овлашћење које има дјеловање према супротној странци и према суду али и унутрашњи, интерни однос између тужиоца као властодавца и адвоката којим се регулише и висина трошкова заступања тако да висина и обим трошкова свих предузетих радњи од стране адвоката за његову странку не мора непосредно и безусловно да терети и противну странку, с обзиром да је дискреционо право суда да њихову висину одмјери према члану 387 ЗПП-а што никако не утиче на право странке да, по својој вољи, изврши избор адвоката (па и ван сједишта суда) али не на терет противне странке.

Предмет 11 0 У 024672 20 Увп – Упис хипотеке: члан 16 Закона о премјеру и катастру непокретности

Чињенице и наводи из захтјева за ванредно преиспитивање

Побијаном пресудом су одбијене тужбе тужилаца „РБ“ д.д. БиХ и „Р.Ј“ д.о.о. Б. поднесене против оспореног акта којим су одбијене њихове жалбе изјављене против рјешења првостепеног органа којим је одбијен захтјев тужиоца „Р.Ј.“ Б. за упис забиљежбе заложног права по основу уговора о заснивању хипотеке од 24.02.2017. године на непокретностима уписаним у лист непокретности број 698 к.о. Р.Г., у корист „Р.Б.“ д.д. БиХ, те је одбијен захтјев да се у виду напомене изврши забиљежба заложног права (хипотеке) конституисане уговором о заснивању хипотеке у лист непокретности број 698 к.о. Р.Г. корисника Пољопривредна задруга Г.Р. из Р. на начин да на сваком изватку тог листа непокретности пише „забиљежба терета“, с кратким садржајем заложног права, личним именом нотара, те бројем и датумом нотарски обрађене и овјерене исправе.

Побијаном пресудом је подржан закључак тужене да је првостепени орган правилно одбио предметни захтјев, јер се у катастарској евиденцији уписују само технички подаци о непокретностима и корисницима непокретности, а не и подаци о стварним правима на истим, укључујући заложно право на непокретностима, те да је за предметне непокретности у к.о. Р.Г. на снази катастар непокретности основан у складу с одредбама Закона о премјеру и катастру непокретности („Службени гласник Републике Српске“ бр. 34/06 до 15/10; надаље: Закон о премјеру и катастру из 2006. године), а који закон мјеродаван за предметну управну ствар не прописује могућност уписа забиљежбе хипотеке у наведену евиденцију.

Захтјевом за ванредно преиспитивање, те пресуде тужилац „Р.Б“ д.д. Б. побија законитост исте због повреда правила поступка које су од утицаја на рјешење ствари и погрешне примјене материјалног права.

Одлука

Овај Суд налази да су побијаном пресудом правилно одбијене тужбе оба тужиоца поднесене против оспореног акта тужене.

Тако налази да је првостепени суд исправно тумачио одредбу члана 198 Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 6/12 до 62/18; надаље: Закон о премјеру и катастру) која прописује да ступањем на снагу овог Закона одредбе Закона о одржавању премјера и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“ бр. 19/96 и 15/10), Закона о премјеру и катастру из 2006. године и Закона о земљишним књигама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 67/03 до 119/08) престају да важе, осим одредаба тих закона које се односе на коришћење и одржавање евиденција из члана 189 овог Закона, као што је правилно тумачио и одредбу члана 189 Закона о премјеру и катастру која прописује које ће се све евиденције користити и одржавати до дана оснивања катастра непокретности, а у оквиру којих је и катастар непокретности с утврђеним корисником успостављен у складу с одредбама Закона о премјеру и катастру из 2006. године (који је на снази за к.о. Р.Г.), а одредбе којег релевантног закона не прописују могућност уписа забиљежбе хипотеке у тој важећој евиденцији, што је предмет захтјева.

Садржај овог катастра непокретности прецизно је дефинисан одредбом члана 16 Закона о премјеру и катастру из 2006. године, а правилним тумачењем ове одредбе јасно се закључује да поменута евиденција садржи само техничке податке о непокретностима (број парцеле, назив, начин коришћења, култура, класа, површина и катастарски приход), као и податке о корисницима непокретности, те да се у исту не могу уписивати стварна права на непокретностима, нити забиљежбе везане за располагање истим, какав је упис забиљежбе хипотеке.

Дакле, тужена и нижестепени суд су правилно закључили и ваљано образложили да се забиљежба хипотеке као ограниченог стварног права не може извршити у овој евиденцији, него искључиво у земљишној књизи, што произилази из одредаба чланова 2 тачка 4 и 28 став 1 тачка 2 Закона о земљишним књигама у вези с одредбама чланова 146 став 1 и 149 став 1 Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 124/08 до 107/19) које у битном прописују да добровољно заложно право на непокретности (што је овдје случај) повјерилац стиче укњижбом тог права у земљишну књигу. На законитост одлучивања тужене и суда није од утицаја околност што за к.о. Р.Г. не постоје земљишне књиге, јер би супротно одлучивање било засновано на погрешној примјени материјалног права, што коначно значи да ће странке из овог уговорног односа о заснивању хипотеке тражено право моћи остварити

тек након што се за ово подручје успостави катастар непокретности у складу са Законом о премјеру и катастру.

Предмет 11 0 У 025275 20 Увп – Оглашавање рјешења ништавим: члан 252 став 1 тачка 5 Закона о општем управном поступку

Чињенице и наводи из захтјева за ванредно преиспитивање

Побијаном пресудом уважена је тужба и поништен оспорени акт којим је оглашено ништавим рјешење првостепеног органа којим је тужиоцу, као послодавцу, признато право на рефундацију накнаде плате за вријеме коришћења породичног одсуства раднице С.Г. у мјесечном износу од 902,15 КМ, за временски период од 01.01.2019. године, а најдуже до 28.02.2019. године.

Тужени је оспореним актом позивом на одредбу члана 252 став 1 тачка 5) Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 13/02 до 66/18; надаље: ЗОУП) огласио ништавим првостепено рјешење, образлажући да је исто донесено погрешном примјеном материјалног права, конкретно одредаба члана 28 ставке 3 и 5 Закона о дјечјој заштити („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/17 и 122/18; надаље: Закон), јер је захтјев тужиоца поднесен неблаговремено. Насупрот томе, првостепени суд је, цијенећи материјалне доказе у спису и имајући у виду садржај одредбе члана 28 став 4 Закона (за коју одредбу сматра да ју је тужени орган изгубио из вида приликом одлучивања), закључио да је захтјев туженог благовремено поднесен, те да је првостепени орган законито поступио када је тужиоцу признао право на рефундацију накнаде плате за поменути период.

Захтјевом за ванредно преиспитивање пресуде тужени побија законитост исте због погрешне примјене материјалног права, те предлаже да се захтјев уважи и побијана пресуда преиначи на начин да се тужба одбије као неоснована.

Одлука

По оцјени Врховног суда Републике Српске у конкретном случају није било потребе да се суд у побијаној пресуди упушта у тумачење одредбе члана 28 став 4 Закона и износи закључак да је захтјев тужиоца за остваривање права на рефундацију накнаде плате поднесен благовремено јер се о наведеном не може расправљати у поступку оглашавања рјешења ништавим на основу одредбе члана 252 став 1 тачка 5) ЗОУП-а.

Наиме, погрешна примјена материјалног права не представља основ за оглашавање рјешења ништавим, чиме се није адекватно бавио нижестепени суд, а требао је, јер је то довољан разлог за поништење оспореног акта. Одредба члана 252 став 1 тачка 5) ЗОУП-а, коју је у конкретном случају примијенио тужени, прописује да се ништавим оглашава рјешење које садржи неправилност која је по некој изричитој законској одредби предвиђена као разлог ништавости, какве неправилности у конкретном случају нема, а што је неосновано изгубио из вида тужени. Одредба члана 28 став 3 Закона прописује рок у којем се подноси захтјев за остваривање права на рефундацију накнаде плате (годину дана од дана почињања коришћења породичног одсуства), став 5 прописује да протеком рока из става 3 овог члана корисник губи право на рефундацију, али иста одредба не прописује да је „ништаво рјешење којим је кориснику признато право на основу захтјева који није поднесен у законом прописаном року“. Таквог одређења нема у законској одредби коју је примијенио тужени, а нити у другим одредбама Закона, из чега јасно произилази да овдје није био испуњен услов из одредбе члана

252 став 1 тачка 5) ЗОУП-а за оглашавање ништавим првостепеног рјешења, а што је довољан основ за закључак да је оспорени акт туженог незаконит.

Код оваквог стања ствари, а обзиром да је побијаном пресудом правилно поништен оспорени акт, без обзира на разлоге које је дао нижестепени суд, нису били испуњени услови да се захтјев туженог уважи, ради чега је исти одбијен.